

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 519/2017-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka o sťažnosti [REDACTED], a [REDACTED] [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Janou Ftorkovou, advokátska kancelária, V. Spanyol 8343/1A, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 190/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 190/2013 porušené boli.

2. Okresnému súdu Žilina prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 190/2013 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur) a [REDAKOVANÉ] v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť každému z nich do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 374,81 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur a osemdesiatjeden centov) na účet advokátky JUDr. Jany Ftorkovej, advokátska kancelária, V. Spanyol 8343/1A, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2017 doručená s'ťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“ spolu ďalej len „s'ťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. Janou Ftorkovou, advokátska kancelária, V. Spanyol 8343/1A, Žilina (ďalej len „právna zástupkyňa s'ťažovateľa“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 190/2013 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Zo s'ťažnosti, z jej príloh, ako aj zo súdneho spisu vzťahujúceho sa na danú vec vyplýva, že s'ťažovatelia a [REDAKOVANÉ] (ďalej

spolu len „žalobcovia“), ako podieloví spoluvlastníci sa na základe návrhu na začatie konania doručeného okresnému súdu 4. júla 2013 a jeho zmien (ďalej len „žaloba“) domáhajú proti mestu [REDACTED] (ďalej len „žalovaný“), a [REDACTED] (ďalej len „základná škola“ alebo „žalovaná“, spolu ďalej len „žalovaní“), vydania bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie nehnuteľnosti – pozemku (bližšie vyšpecifikovaného v žalobe, pozn.). V danej právnej veci je konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 190/2013.

3. Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

„... Písomným podaním zo dňa 13.8.2014 vrátane upresnenia podania - upresnenia rozšírenia návrhu zo dňa 22.9.2014 žalobcovia v 1) - 3) rade rozšírili svoj návrh o vydanie bezdôvodného obohatenia aj na žalovaného v 2) rade Základná škola...

Uznesením Okresného súdu v Žiline sp. zn. 8C 190/2013-69 zo dňa 25.9.2014 súd pripustil, aby do konania vstúpil ďalší účastník, ktorý bude vystupovať na strane žalovaného ako žalovaný v 2) rade Základná škola... a zároveň pripustil zmenu žalobného petitu...

Žalobcovia v 1) - 3) rade podaním zo dňa 23.10.2015 rozšírili žalobný návrh o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniká žalovaným využívaním pozemkovej nehnuteľnosti za ďalšie obdobie od 23.10.2013 do 23.10.2015, teda za obdobie 24 mesiacov, nakoľko od podania žaloby ohľadne pôvodného obdobia nedošlo k vydaniu súdneho rozhodnutia ani súdom prvej inštancie a uplatnili nároky na ďalšie obdobie, počas ktorého žalovaní v 1), 2) rade predmetnú nehnuteľnosť užívajú a žalobcom neumožňujú užívanie predmetnej nehnuteľnosti a žiadali, aby súd podľa ust. § 95, ods. 1 OSP pripustil zmenu návrhu v zmysle rozšírenia žaloby podaním zo dňa 23.10.2015 tak, aby po pripustení zmeny návrhu súd vyniesol tento rozsudok

Žalovaní v 1) a 2) rade sú povinní zaplatiť:

- žalobcovi v 1) rade sumu 14.126,48 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,50 % ročne zo sumy 6.912,96 € od 4.7.2013 do zaplattenia a s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 7.213,52 € od 23.10.2015 do zaplattenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku,

- žalobkyni v 2) rade sumu 6.280,57 € spolu s úrokom z omeškania 5,50 % ročne zo sumy 3.073,47 € od 4.7.2013 do zaplataenia a s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3.207,10 € od 23.10.2015 do zaplataenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku,

- žalobcovi v 3) rade sumu 6.280,57 € spolu s úrokom z omeškania 5,50 % ročne zo sumy 3.073,47 € od 4.7.2013 do zaplataenia a s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3.207,10 € od 23.10.2015 do zaplataenia, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku,

ako i náhrady trov konania vrátane trov právneho zastupovania v sume tak, ako bude uvedené v písomnom vyhotovení rozsudku, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

O uvedenom rozšírení žalobného návrhu podaním žalobcov v 1) až 3) rade zo dňa 23.10.2015 súd doposiaľ nerozhodol.

Naposledy bolo vo veci vykonané pojednávanie dňa 29.6.2015, od ktorého termínu pojednávania nebol vykonaný súdom žiaden úkon (okrem uvedeného rozšírenia žaloby žalobcami v 1) až 3) rade doručeným súdu 23.10.2015), z ktorého dôvodu podali žalobcovia sťažnosť na prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 8C 190/2013 k rukám predsedu Okresného súdu v Žiline, ktorá sťažnosť bola doručená súdu dňa 24.7.2017 a žiadali súd o bezprietahové a efektívne vybavovanie vecí s poukazom na to, že súd vo veci koná neefektívne a s prietahmi v konaní, čo je zrejmé z obsahu spisu, nakoľko od podania žalobného návrhu uplynuli už tri roky a doposiaľ nebolo o žalobnom návrhu rozhodnuté. Napriek uvedenej sťažnosti navrhovateľov adresovanej predsedovi súdu doposiaľ nebolo na sťažnosť reagované a vo veci vedenej na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 8C 190/2013 pokračované v konaní...

Navrhovatelia s poukazom na uvedené dôvody žiadajú vydať rozhodnutie, ktorým bude potvrdené, že právo navrhovateľov na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zaručené podľa článku 48, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6, ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nečinnosťou Okresného súdu v Žiline v konaní pod horeuvedenou spisovou značkou, bolo porušené...“

4. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd vo veci takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ] na prerokovanie a rozhodnutie vecí bez zbytočných prietahov upravené v článku 48., ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na súdnu ochranu upravené v článku 46., ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6, ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp.zn. 8C190/2013 bolo porušené.

Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] primerané finančné zadostučinenie v sume 20.000 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] primerané finančné zadostučinenie v sume 20.000 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ] trovy konania vrátane trov právneho zastupovania celkom v sume 374,81 €..., na účet právnej zástupkyne navrhovateľov JUDr. Jany Ftorkovej, advokátky, vedený vo VÚB a.s., pobočka Žilina, č. účtu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

5. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní zistil, že v časti sťažnosti, ktorou sťažovatelia namietajú porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní, sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na jej prijatie, a preto ju v tejto časti uznesením č. k. I. ÚS 519/2017-10 z 8. novembra 2017 v zmysle § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie. Sťažnosť sťažovateľov vo zvyšnej časti ústavný súd pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí odmietol.

6. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 9. novembra 2017 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

7. Predseda okresného súdu vo svojom stanovisku sp. zn. 1 SprS/589/2017 doručenom ústavnému súdu 1. decembra 2017 nad rámec prehľadu podstatných procesných úkonov vykonaných v namietanom konaní uviedol:

„... Vo vzťahu k vzniku a príčinám neodôvodnených prietahov od 08/2015 musím uviesť, že som nezistil skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že prietahy boli spôsobené zavinením samotného sťažovateľa alebo objektívnymi skutočnosťami.

Z dôvodu opakovaného hrubého porušenia povinností sudcu [REDAKOVANÉ] zistených vo viacerých disciplinárnych konaniach, ako aj z dôvodu zistenia pochybení, ktoré zistil predseda súdu prieskumom senátu sudcu 8C, bol voči sudcovi podaný návrh na disciplinárne konanie pre hrubé porušenie povinností sudcu s návrhom na odvolanie z funkcie sudcu. Následne listom zo dňa 3.11.2017 sa sudca vzdal funkcie sudcu. Z dôvodu, aby nečinnosťou sudcu nedochádzalo k ďalším zásahom do práv účastníkov súdnych konaní, dodatkom k rozvrhu práce Okresného súdu... pre rok 2017 č. 9 boli reštančné veci pridelené náhodným výberom ostatným sudcom tunajšieho súdu. Následne je pripravovaný dodatok č. 12 na prerozdelenie ostatných vecí v senáte [REDAKOVANÉ], ktoré budú pridelené ostatným sudcom. Po pridelení a naštudovaní vecí by malo byť v primeranej dobe, vzhľadom na celkové zaťaženie ostatných sudcov, rozhodnuté vo veci.

Vzhľadom k porušeniu povinností tunajšieho súdu stanovených čl. 48 ods. 2 a čl. 46 Ústavy..., princípov procesných povinností sudcu stanovených čl. 17 CSP navrhujem Ústavnému súdu, aby konštatoval porušení práv sťažovateľa a prikázal povinnosť konať bez zbytočných prietahov. Priznanie finančného zadosťučinenia ponechávam na zvážení ústavného súdu. Pokiaľ Ústavný súd... dospeje k názoru, že porušenie práv sťažovateľov je takého charakteru, že je nevyhnuté priznať sťažovateľovi aj náhradu finančného zadosťučinenia, navrhujeme, aby túto priznal v primeranej výške.

Zároveň oznamujem, že Okresný súd... súhlasí s tým, aby Ústavný súd... podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. v platnom znení upustil od ústneho pojednania prijatej sťažnosti, pretože od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci...“

8. Právna zástupkyňa sťažovateľov vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 9. januára 2018 k vyjadreniu predsedu okresného súdu uviedla, že sťažovatelia na svojej sťažnosti z 2. októbra 2017, resp. na jej obsahu naďalej v celom rozsahu trvajú,

a v jeho závere dodala, že sťažovatelia súhlasia s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho prejedania veci.

9. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

10. Zo sťažnosti, z jej príloh, vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 190/2013:

- 4. júl 2013 – okresnému súdu bola doručená žaloba aj spolu s prílohami, ktorá bola zaevidovaná pod sp. zn. 8 C 190/2013,

- 18. júl 2013 – okresný súd vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu,

- 30. júl 2013 – žalobcovia písomnými podaniami okresnému súdu oznámili, že súdny poplatok za žalobu zaplatili,

- 4. september 2013 – okresný súd uznesením okrem iného vyzval žalovaného, aby sa k žalobe vyjadril v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia,

- 27. september 2013 – okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe,

- 8. apríl 2014 – okresný súd nariadil termín pojednávania vo veci samej na 12. máj 2014,

- 12. máj 2014 – na okresnom súde sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré po prerokovaní veci samej a „rozšírení žaloby“ označením základnej školy za ďalšieho žalovaného bolo odročené na neurčito s tým, že okresný súd vyzval žalobcov na doručenie „rozšírenia žaloby“ a žalovaného na doručenie prípadných návrhov na doplnenie dokazovania, a to všetko v lehote do 10 dní,

- 22. máj 2014 – okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie žalovaného vo veci samej,

- 15. júl 2014 – okresný súd vyzval žalobcov na vyjadrenie, či na svojom návrhu na rozhodnutie o pripustení základnej školy do konania ako ďalšieho žalovaného trvajú, a pre prípad, že trvajú, na jej riadne označenie v zmysle § 79 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ako aj na predloženie ďalšieho rovnopisu žaloby,

- 13. august 2014 – okresnému súdu bolo doručené podanie žalobcov označené ako „*Rozšírenie návrhu...*“,

- 19. august 2014 – okresný súd uznesením vyzval žalobcov, aby spresnili žalobný petit tak, aby bol úplný, určitý a zrozumiteľný s tým, že ak v lehote do 10 dní nespresnia žalobný petit, okresný súd na podanie z 13. augusta 2014 nebude prihliadať,

- 24. september 2014 – okresnému súdu bolo doručené podanie žalobcov označené ako „*Upresnenie rozšírenia návrhu...*“,

- 25. september 2014 – okresný súd uznesením rozhodol o pripustení základnej školy do konania a o pripustení zmeny žalobného petitu, ktoré zaslal žalobcom a taktiež aj žalovanému a žalovanej spolu s podaním žalobcov z 13. augusta 2014 a podaním žalobcov z 24. septembra 2014,

- 2. október 2014 – okresný súd uznesením okrem iného vyzval žalovanú, aby sa k žalobe vrátane podania žalobcov z 13. augusta 2014 a podania žalobcov z 24. septembra 2014 vyjadrila v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia,

- 25. november 2014 – okresný súd vyznačil nadobudnutie právoplatnosti na uznesení z 25. septembra 2014,

- 10. jún 2015 – okresný súd nariadil termín pojednávania vo veci samej na 29. jún 2015,

- 29. jún 2015 – na okresnom súde sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo po prerokovaní veci samej odročené na neurčito pre účely doplnenia dokazovania s tým, že účastníkov vyzval na doručenie nimi označených listinných dôkazov v lehote do 15 dní a súčasne budú pripojené súvisiace spisy (vedené na okresnom súde pod sp. zn. 2 C 202/2013, 18 C 182/2011, pozn.),

- 1. júl 2015 – žalovaný požiadal okresný súd o predĺženie sudcovskej lehoty na predloženie listinných dôkazov o ďalších 7 dní,

- 21. júl 2015 – okresnému súdu bolo doručené podanie žalovaného aj spolu s listinnými dôkazmi v jeho prílohe,
- 22. júl 2015 – okresnému súdu bol doručený návrh žalobcov na doplnenie dokazovania,
- 23. júl 2015 – okresný súd pripojil súvisiace spisy,
- 23. júl 2015 – okresný súd zaslal podanie žalovaného z 21. júla 2015 spolu s prílohami žalobcom a súčasne návrh žalobcov z 22. júla 2015 žalovanému.

III.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

12. Sťažovatelia sa sťažnosťou, v časti ktorej bola uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 519/2017-10 z 8. novembra 2017 prijatá na ďalšie konanie, domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní.

13. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

15. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 OSP).

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

17. Predmetom namietaného konania pred okresným súdom je vydanie bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie nehnuteľnosti – pozemku.

Zo skutočností vyplývajúcich z predloženého súdneho spisu síce možno podľa názoru ústavného súdu vyvodit' určitú mieru zložitosti namietaného konania vyplývajúcu z ustálenia pasívnej vecnej legitímácie žalovaných, t. j. ustálenia, či a ak áno, ktorý zo žalovaných je v súvislosti so žalobou uplatnenej pohľadávky nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (dlžníkom), a v nadväznosti na to aj z ustálenia výšky tejto pohľadávky. Avšak pokiaľ ide o kritérium „zložitosť veci“, ústavný súd dospel k záveru, že v právnej veci žaloby sťažovateľov nejde o takú právne či fakticky zložitú vec, ktorá by odôvodňovala jej prerokovanie v trvaní viac ako 4 roky a 5 mesiacov (od 4. júla 2013, t. j. od doručenia žaloby okresnému súdu až dosiaľ). Navyše, rozhodovanie vo veciach vydania bezdôvodného obohatenia patrí k bežnej agende všeobecných súdov, pričom konajúce súdy sa tiež môžu opierať o dostatok stabilizovanej judikatúry všeobecných súdov.

18. Správanie sťažovateľov je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V danej súvislosti ústavný súd uvádza, že aj keď návrh sťažovateľov na rozhodnutie o pripustení základnej školy ako žalovanej do konania a s ním spojený návrh na zmenu petitu žaloby, ktorý bol uplatnený až počas jeho priebehu, si vyžiadal zo strany okresného súdu ďalšie procesné úkony, ich vykonanie na celkovú dĺžku konania zásadný vplyv nemalo.

19. Ústavný súd tak nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu sťažovateľov pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní, k zbytočným priet'ahom.

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v namietanom konaní.

21. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu bol poznačený nielen obdobím dlhodobej absolútnej nečinnosti, ale aj viacerými obdobiami krátkodobej nečinnosti.

Konanie na okresnom súde začalo 4. júla 2013 a doteraz nielenže nebolo právoplatne skončené, ale ani len (prvostupňovým) okresným súdom o žalobe meritórne rozhodnuté, preto ústavný súd hodnotí dobu z hľadiska trvania právnej neistoty sťažovateľov ako neakceptovateľnú.

22. Podľa názoru ústavného súdu je nepochybne potrebné na ťarchu okresného súdu pričítať obdobie jeho nečinnosti od 27. septembra 2013 (doručenie vyjadrenia žalovaného k žalobe) do 8. apríla 2014 (okresný súd nariadil pojednávanie vo veci na 12. máj 2014), čo predstavuje viac ako 6 mesiacov, ďalej obdobie od 25. novembra 2014 (vyznačenie právoplatnosti uznesenia okresného súdu z 25. septembra 2014) do 10. júna 2015 (okresný súd nariadil termín pojednávania vo veci na 29. jún 2015), čo predstavuje obdobie ďalších viac ako 6 mesiacov, a napokon obdobie od 23. júla 2015 (okresný súd pripojil súvisiace spisy) až dosiaľ, čo predstavuje takmer 2 roky a viac ako 5 mesiacov absolútnej dlhodobej nečinnosti.

23. Okresný súd spôsobil svojou nečinnosťou zbytočné prieskumy celkovo v trvaní 4 rokov a viac ako 5 mesiacov.

24. V danej súvislosti ústavný súd dodáva, že podanie sťažovateľov, resp. žalobcov označené ako „*Rozšírenie návrhu...*“, ktoré malo byť podľa ich tvrdenia okresnému súdu doručené 23. októbra 2015 a ktorého fotokópia je prílohou (ústavnej) sťažnosti, súčasťou na vec sa vzťahujúceho a ústavnému súdu na jeho žiadosť pre účely vybavenia tejto sťažnosti predloženého súdneho spisu, okresnému súdu doručené nebolo.

25. V súvislosti s argumentáciou predsedu okresného súdu o tom, že v napadnutej veci boli prieskumy zo strany okresného súdu spôsobené opakovaným hrubým porušením povinnosti zákonného sudcu, čo vyústilo do podania návrhu na disciplinárne konanie proti jeho osobe s návrhom na jeho odvolanie z funkcie sudcu, dôsledkom čoho sa zákonný sudca listom z 3. novembra 2017 vzdal funkcie sudcu a čo si napokon vyžiadalo aj zmenu zákonného sudcu, ústavný súd uvádza, že pridelenie predmetnej veci inému zákonnému sudcovi na prerokovanie a rozhodnutie nemožno považovať za relevantnú procesnú aktivitu okresného súdu. Uvedená procesná aktivita je dôsledkom iných, s konaním bezprostredne

nesúvisiacich skutočností (napr. personálne zmeny na okresnom súde, práceneschopnosť zákonného sudcu, hrubé porušovanie povinnosti sudcu vedúce k jeho disciplinárnemu stíhaniu a pod.), t. j. nemožno ju hodnotiť ako zámernú a priamu procesnú aktivitu okresného súdu smerujúcu k prerokovaniu a rozhodnutiu veci samej (II. ÚS 444/2014).

26. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľov a postupu okresného súdu, zohľadňujúc skutočnosť, že vo veci nie je ani po viac ako 4 rokoch a 5 mesiacoch právoplatne, ale ani len prvostupňovým súdom meritórne rozhodnuté, dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným priesťahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

IV.

27. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priesťahov.

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

29. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

30. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti požadovali od okresného súdu finančné zadosťučinenie pre každého z nich v sume 20 000 €, ktoré odôvodňovali celkovou dobou posudzovaného súdneho konania, jeho priebehom a mierou zavinenia, ako aj dlhotrvajúcou právnou neistotou.

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, jeho hodnotu, a tým jeho význam vo vzťahu k tomu-ktorému zo sťažovateľov, obdobie právnej neistoty sťažovateľov, ich správanie počas predmetného konania, celkovú dĺžku namietaného konania a aj tú skutočnosť, že vo veci zistil porušenie základného práva. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody (napr. III. ÚS 339/07, III. ÚS 46/08 a pod.) Ústavný súd aplikoval zásadu spravodlivosti a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou. Berúc do úvahy aj všetky uvedené okolnosti ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľovi sumu 2 000 € a sťažovateľke sumu 1 000 € ako primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

32. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

33. Sťažovatelia si z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou uplatnili náhradu trov konania v celkovej sume 374,81 €. S poukazom na výsledok konania vznikol každému

zo sťažovateľov nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu t. j. 2 x 73,67 €) spolu s režijným paušálom za dva úkony (2 x 8,84 €), t. j. spolu u jedného sťažovateľa v sume 165,02 € a u dvoch sťažovateľov v sume 330,04 €. Vzhľadom na to, že právna zástupkyňa sťažovateľov je platiteľom dane z pridanej hodnoty, sťažovatelia majú nárok na náhradu trov spolu s 20 % daňou z pridanej hodnoty (20 % zo sumy 330,04 €), t. j. spolu vo výške 396,05 €. Pretože si sťažovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uplatnili nárok na náhradu trov vo výške 374,81 €, ústavný súd im priznal nárok len v nimi uplatňovanej výške.

34. V danej súvislosti ústavný súd už iba pre úplnosť veci poznamenáva, že aj keď si sťažovatelia neuplatnili náhradu trov právneho zastúpenia za ďalší úkon právnej služby – stanovisko z 9. januára 2018 k vyjadreniu predsedu okresného súdu, keďže v tomto stanovisku sťažovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne neuviedli žiadne nové skutočnosti alebo právne hodnotenia, ktoré by boli spôsobilé ovplyvniť konečný úsudok ústavného súdu o predmete konania, ústavný súd ani v prípade uplatnenia náhrady trov konania za tento úkon právnej služby by sťažovateľom náhradu trov konania nebol priznal.

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

36. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2018